

סיכוך בנסרים [יד ע"א "מסככי בנסרים" - ע"ב "והישן תחתיו לא יצא ידי חובתו"]

- הגמרא תדון ברוחב הנסר המותר בסיכוך. בדיון זה מובאים מספר שיעורי רוחב שמקורם בדינים שונים:
- עד שלושה טפחים: לבוד - נחשב מרווח המצוי בין שני הפצים כאינו.
 - ארבעה טפחים: גזרת תקרה - נסר ברוחב ארבעה טפחים פסול לסיכוך, מחמת האומרים מה לי בישיבה תחת נסר זה בסוכה, מה לי בישיבה תחת הנסר שכזה בבית (שרוב תקרות הבתים רוחב נסריהן הינו ארבעה טפחים), ויבוא לישב בבית בחושבם שאף דינו כסוכה.
 - ארבעה טפחים ומעלה: רשות היחיד - הרשות הקטנה ביותר ושטחה ארבעה על ארבעה טפחים. פסול סוכה - במידה ובאמצע הסוכה ישנו ריווח של ארבעה טפחים על ארבעה טפחים ומעלה הסכך פסול (ואינו מתבטל ברוב סכך כשר).
 - עד ארבע אמות: דופן עקומה - עד ארבעה אמות בצידי הסוכה ניתן לסכך בדברים הפסולים לסיכוך, ויחשב כחלק מהדפנות ואין בהם כדי לפסול את הסכך (אך מאידך אסור לישב תחתיהן, כדין היושב תחת הדפנות).

משנתנו

נחלקו רב ושמואל בהסבר מחלוקת המשנה רבי יהודה ורבי מאיר:

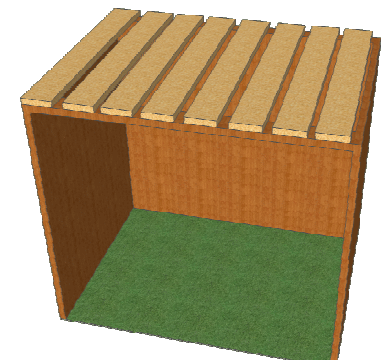
נסר עד ארבעה טפחים	נסר ארבעה טפחים	
רב	לכו"ע מותר (שאינו דומה לתקרה שישנה אצל לרוב בני האדם בביתם, וכיוון שמציאות זו אינה שכיחה - אין לגזור בכך)	רבי יהודה - מותר, אין גזירת תקרה. רבי מאיר - אסור, יש גזירת תקרה (מחשש שיבוא לישב בביתו, שאף בביתו ישן תחת נסרים של ארבעה טפחים).
שמואל	רבי יהודה - מותר, אין גזירת תקרה. רבי מאיר - אסור, יש גזירת תקרה (חושש למיעוט בני אדם שבביתם יש נסרים קטנים מד"ט).	לכו"ע אסור, שאף רבי יהודה חושש לגזרת תקרה (שרוב בני אדם תקרת ביתם עשויה מנסרים של ארבעה טפחים)

מסככי בנסרים (קורות עץ), דברי רבי יהודה (שהם כשרים לסיכוך, שאין מקבלים טומאה וגידולם מן הארץ), ורבי מאיר אסור. נתן עליה נסר שהוא רחב ארבעה טפחים - כשרה, ובלבד שלא ישן תחתיו (אם שמו נסר זה בצד הסוכה, הרי שנחשב כדופן עקומה, והישן תחתיו כישן תחת דפנות הסוכה)

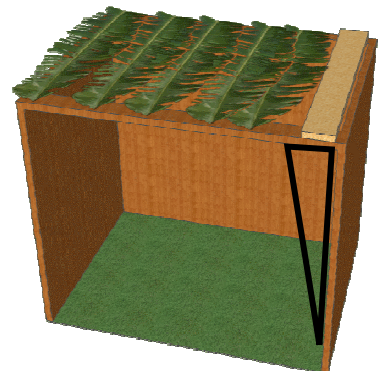
כיצד בשיטת שמואל לרבי מאיר נסר פחות מארבע טפחים פוסל בסוכה, הרי זה נחשב כקנים בעלמא, ואם נסרים אלה פסולים במה יכול לסכך את סוכתו?!

רב פפא: נחלקו רב ושמואל בהסבר מחלוקת המשנה רבי יהודה ורבי מאיר:

נסר פחות מג"ט	נסר בין ג"ט לד"ט	נסר ד"ט	
רב	לכו"ע מותר	רבי יהודה - מותר. רבי מאיר - אסור (גזירת תקרה)	מותר, שנסרים ברוחב זה הינם כקנים בעלמא.
שמואל	רבי יהודה - מותר (שאינו "מקום" נחשב פחות מד"ט, כשטח רה"י, לכן אין עושים תקרה מנסרים שכאלה). רבי מאיר - אסור (הנסרים שרחבים יותר מג"ט יוצאים מדין לבוד [אם במקום נסרים הללו היה חלל אוויר], משמע שהם חשובים, ולכן שייך בהם גזירת תקרה).	לכו"ע אסור	

סיכך בנסרים ברוחב ד"ט

דופן עקומה ברוחב ד"ט

ניחא לשיטת שמואל שלכו"ע מעל נסר ארבעה טפחים פסול, לכן אמרה משנתנו בסיפא שאין לישון תחת הנסר (שהינו סכך פסול, ונחשב כדופן עקומה). אך לרבי יהודה בדעת רב, מותר לסכך בנסרים רחבים מד"ט, ומדוע המשנה אסרה לישון תחת סכך שהינו כשר לסיכוך?

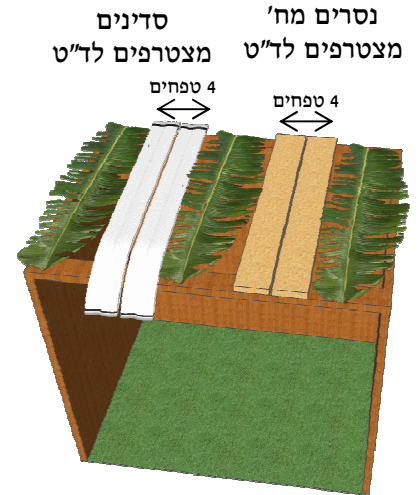
סיפא של המשנה אינה גם לרבי יהודה וגם לרבי מאיר, אלא רק לשיטת רבי מאיר, לכן לרבי יהודה אינו קשה.

שני סדינין (הפסולים לסיכוך, כיוון שמקבלים תומאה, אך מתבטלים בפני עצמן לסכך הכשר) - מצטרפין (לפסול את הסוכה יחדיו, בארבעה טפחים באמצע הסכך). שני נסרין - אין מצטרפין (לפסול, מפני שהם כשרים לסיכוך. דעת רבי יהודה). **רבי מאיר** אומר: אף נסרין כסדינין (לפסול את הסוכה. שנסרים פסולים).

ניחא לשיטת שמואל שלכו"ע מעל נסר ארבעה טפחים פסול, לכן נעמיד בברייתא בנסר בין ג"ט לד"ט, ובכך נחלקו רבי יהודה ורבי מאיר במשנה ובברייתא (לרבי יהודה נסר פחות מד"ט כשר לסיכוך וממילא פשוט שאף אם הנסרים מצטרפים יחדיו ליותר מד"ט - כשר הסכך, ולרבי מאיר מג"ט ומעלה פסולים הנסרים לסיכוך ולכן מצטרפים שני הנסרים לפסול את הסכך **מטעם של ארבעה טפחים באמצע**). אך **רבי מאיר** (במשנה) בדעת רב, אינו תואם את דעתו בברייתא. שהרי אם נעמיד בברייתא:

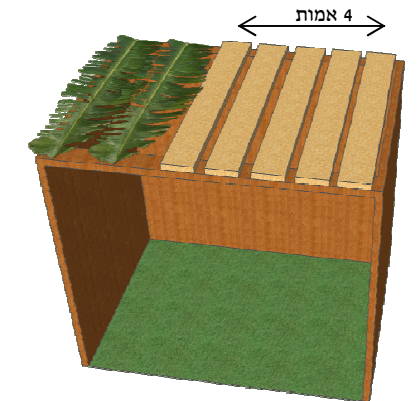
1. הנסרים הינם ד"ט - כל מושג "הצירוף" בברייתא אינו ברור, מדוע יש לצרף שני נסרים זה לזה, הרי אף נסר אחד לבדו שרחב ד"ט לר"מ פסול, ומדוע יש לצרף!?
2. הנסרים פחות מד"ט - מדוע לרבי מאיר פסול? הרי בשיטת רב לכו"ע כשר נסר שרחב פחות מד"ט (להחשיבו כקנה הכשר לסיכוך)?

כוונת הברייתא בנסרים שהינם ד"ט, אך הברייתא דנה בצירוף נסרים שכאלה להיות דופן עקומה (שרוחבה ד' אמות) מצד הסוכה (ולא מאמצעיתה). לדעת רבי מאיר כיון שהנסרים הללו פסולים לסיכוך גם מצטרפים לפסול את הסוכה אם ברוחבם למעלה מד"א, ולדעת רבי יהודה כיון שהנסרים הללו כשרים לסיכוך - גם אם מצטרפים אין בדבר כלום, כיון שלמעשה אפילו סיכך את כל הסוכה כולה בנסרים - כשר הסכך.

ניחא לשיטת שמואל שלכו"ע מעל נסר ארבעה טפחים פסול, לכן נעמיד בברייתא בנסר בין ג"ט לד"ט, ונחלקו רבי יהודה ורבי מאיר בברייתא האם הנסרים מצטרפים לדופן עקומה מן הצד (לרבי מאיר נסר פחות מד"ט כשר לסיכוך וממילא אף סיכך את כל הסוכה בנסרים שכאלו - כשר הסכך, ולרבי מאיר נסרים אלו פסולים לסיכוך ולכן מצטרפים הנסרים לפסול את הסכך **מטעם של יותר מארבעה אמות מן הצד**). אך **רבי יהודה** (במשנה) בדעת רב, אינו תואם את דעתו בברייתא (לרבי מאיר כיון שנסרים אלו פסולים לסיכוך - הן מצטרפים לפסול). שהרי בברייתא אומר רבי יהודה: "אין מצטרפין", ומהו לשון "מצטרפין"? היה צריך להגיד שהסכך (בין ג"ט לד"ט) מלכתחילה כשר (שלא שייך ברוחב שכזה של נסרים גזירת תקרה) ולכן הסוכה כשרה!

לרבי יהודה הסכך כשר מחמת עצמו, אך שנה בברייתא "אין מצטרפין" משום לשונו של רבי מאיר "מצטרפין".

סככה בנסרים של ארז שאין בהן ארבעה - דברי הכל כשרה. יש בהן ארבעה: **רבי מאיר** פוסל **ורבי יהודה** מכשיר. אמר רבי יהודה: מעשה בשעת הסככה (שגזרו הרומאים לאסור את קיום המצות) שהביאנו נסרים (כיוון שדרך בני האדם לעשות את התקרה בנסרים של ד"ט, אין הרומאים הכירו שהנסרים לשם סוכה) שהיו בהן ארבעה, וסיכנו על גבי מרפסת, וישבנו תחתיהן (משמע שסוכה שסיככה בנסרים של ד"ט כשרה). אמרו לו: משם ראייה? אין שעת הסככה ראייה.

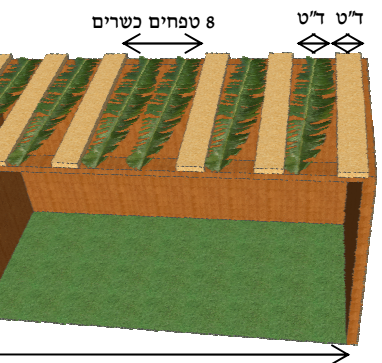
כדעתו של רב, שלכו"ע נסר פחות מד"ט כשר, ומח' בנסר ד"ט.

סיכך בד' אמות של נסרים

סככה בנסרים של ארז שיש בהן ארבעה - דברי הכל פסולה. אין בהן ארבעה: **רבי מאיר** פוסל **ורבי יהודה** מכשיר.

ומודה **רבי מאיר** שאם יש בין נסר לנסר כמלא נסר (אפילו הנסרים הינם ד"ט) - שמניח פסל (פסולת גורן ויקב שהינה סכך כשר) ביניהם וכשרה (עיי' יח ע"א. עסקינן שמשני הצדדים של הסוכה יש פחות מד"א, ולכן יש משני הצדדים דופן עקומה, ובאמצע יש שמונה טפחים של סכך כשר [ויכל לשנות אף דין זה לשיטת רבי יהודה, אך נקט דווקא לרבי מאיר לרבותא, שאפילו שמחמיר בין ג"ט לד"ט מודה שהסכך כשר]). ומודה **רבי יהודה** (שאפילו מיקל, יש מקום להחמיר במקום) שאם נתן עליה נסר (אחד) שהוא רחב ארבעה טפחים - כשרה (שאם נתן בצידי הסוכה נסר ד"ט, אומנם הסכך כשר על ידי דופן עקומה, אך) ואין ישנים תחתיו, והישן תחתיו לא יצא ידי חובתו.

כדעתו של שמואל, שלכו"ע נסר יותר מד"ט פסול, ומח' בנסר פחות מד"ט.

8 אמות
48 טפחים: 8 טפחים מהווים דופן עקומה
24 טפחים כשרים
16 טפחים פסולים